

تاریخ عثمانی انجمنی

۱ نیان
۱۳۳۱

بشنجی سنه
نومبر ۳۱

مجموعہ سی

قاضی برهان الدین احمد

(۳۰ نجی جزء، صفحہ ۳۵۷-۳۴۶ دن مابعد)

بو ائسادہ امیر احمدہ نسبت مصاہرتی اولان شیخ نجیب امیر مشارالہ طرفندن ایلیچلیک ایله سلطان برهان الدین احمدہ کلوب اصلاح ذات البینہ چالیشدی . امیر احمدک قیزلرندن برینی سلطانه تزویج ایتمک ومصاہرتک وقوعه کلیله امیر عثمانلیلرک اتفاقدن واز کیمک خصوصارینی تکلیف ایتدی . لکن بوصیره ده استفدیار چلینک نأبی ایلیچلیک ایله کلکده ایکن آماسیه و رودنده امیر احمد بونی طوتوب حبس وهدیه لرینی وپاره سنی ضبط ایتدیکی وبقینده بوایلچینی عثمانلی بادشاهنه کوندره جکی خبری کلدیکندن سلطان برهان الدین احمد حربی اختیارله آماسیه به عزیمت و شهری محاصره به مبادرت ایله دی . سلطان مشارالیه حرباً شهری ضبط ایتدیکندن امیر احمد قله به تحصنه مجبور اولدی . اما قوم وقبیلہ سندن واتباع واشیاعندن برچوغنی حتی همشیره سی اسیر اولدیلر . امیر احمد و تاج الدین اوغللری حکومت عثمانیه به دائماً قاصدر کوندره حربیه تشویق ایتمکده اولدقلرندن سلطان آماسیه به طوره مایوب توقانه کلدی واوراده برمدت ذوق و صفا ایله مشغول اولدی .

بزمک خمارینی ازاله ایچون تاج الدین اوغللری به عائد اولان سحرای قناریه به عزیمت واورالری ضبط ایله بونواچینک ضبط وربطی ایچون برقلعه یاپدیردی . تاج الدین اوغللری دولت عثمانیه به التجا ایتدیلر . عسکر طویلا یوب غائب ایتدگری یرلری استرداده صرف غیرت ایتدیلر سه ده موفق اولامایه رق طاغله قاجدیلر .

بهار اولمش و امرای الوس و مغول برمعتاد حضور سلطان برهان الدین احمدہ کلش و عمالک عثمانیه بی یغما ایچون مساعده ایسته مش ایدیلر .

لدی المشاوره امراسنک ایلو و کلنلری اماسیہ نك ضبط ایدلسنی و ممالک عثمانیہ بی یغمان صرف نظر اولنمائی ایلری سوردیلو. حال بوکه اماسیہ قلعه سی عثمانلیلرک یدینه کچمش و اماسیہ امارتی دولت عثمانیہ نك برولاتی اولمش ایدی . زیرا پدرینک انتقامنی آماغه مقتدر اولامایان امیر احمد دولت عثمانیہ نك حمایتنه صیغتمقدن غیري چاره بولامامش ایدی .

سلطان برهان الدین احمد امرای کبارینک رأینی قبول ایله اماسیہ طرفه حرکت ایتدی . مرزيفون صحرا سنه مواصلتنده اماسیہ محاصره سنه بر مقدار عسکر کوندردی . معدن قلعه سی تعمیر ایدره رک زعامتنی بازید اوغلی مراد بکه تفویض ایله دی . بعده بالذات اماسیہ توجہ ایله وقوعه کلن محاربه ده عثمانلیلرک جوغنی مقتول اولدی . تاج الدین اوغللری برهان الدین ایله باریشدقلرندن عثمانلیلری اماسیه دن حرکتله مرزيفونه نزوله مجبور ایتدیلو . بوخبر سلطان برهان الدین احمد ایریشنجه محاربه یه حاضرلانیدی . فقط موجود عسکرله مقاومت ممکن اولامادیفندن - دها طوغریسی مغلوب اولدیفندن - اماسیه دن ترخاله وبعده توفاته و بوراده ایکن اماسیه حوالیسنده کی قلاعک عثمانلیلرک انه دوشدیکنی خبر الیفندن سیواسه کلدی . متفرق عسکرینک طویلانمائی امر ایتدی . یوللری « دربندلری طوتوب عثمانلیلرک ایلو وله لرینه مانع اولقی اوزره امیر ولد و امیر حسین ایله توفاته بر مقدار عسکر سوق ایتدی . عثمانلیلر بوتدارکاته واقف اولونجه کیرو دوندکلرندن امیر ولد آرقه لرندن یتیشوب کیمنی اسیر کیمنی قتل ایتدی . حقیقتده هزیمت قطعیه یه اوغرامش اولان سلطان برهان الدین احمد عسکرینی طاغیتدی .

تاج الدین اوغللری نقض عهد ایله یه رک عثمانلیلره تابع اولدیلو . طاشان اوغلی و باوره والیسی ده انلره پیرو اولوب دولت عثمانیہ یه اطاعت و سلیمان پاشا وقعه سندن سوکره برهان الدینه التجبا ایتش اولان بش یوز قسطنونیہ سوارسی ده تاج الدین اوغللرینه التحاق و متابعت ایتدیلو .

برهان‌الدینک عسکرندن بر مقداری ده اوسه قحط و غلا اولمقله مواجب آلامایز و اهمه سیله ارزنجان و سائر اطرافه متفرق اولدیلر. یوقاروده ذکر یکن محمد چلبی بونلرک عثمانلیله التجا ایتملرینه سبب اولدی. بونجه صیقینتی ایچنده بولوندیغی حالده سلطان برهان‌الدین احمد فتور کتیرمه دیکندن اطرافه طاغیلان عسکری تکرار کلدی و ایشاری یولنه کیردی . قیش موسمی تمام اولوب بهار کلنجه اسرا و اعیان مغول و تاتار سلطان برهان‌الدین نزدینه کله رک آماسیه نك ضیاعنه تأسف خوان اولوب اولجه ممالک عثمانیه نك یغما اولونماسنه مساعده ایدلمدیکنه بیان تأثر ایتدیلر. بونلره سلطان مشارالیه شویله برخطابده بولوندی : « بو ، ینه نمکندر . فقط سزلردن بعضکنز عثمان اوغلنه ملحق اوله رق آکا یاردیم ایتدیکنز . برقسکنز اوغلار کنزی کوندر دیکنز . بزى یالکنز بر اقدیکنز ، مغوللر دلیللر ایرادیله خلوص قلبلرندن دم اوردیلر . سلطان ده بونلره انعام و اکرام ایتدی .

برمدت صوکره قرامان اوغلی علاء‌الدین دن ایلچی کلوب آماسیه نك الدن چیقدیغنه بیان تأسف ایتدی . بو صیره ده قرامان اوغلی نیکده یه کلش و سلطان برهان‌الدین احمد ایله ملاقات طلبنده اصرار ایتمش اولدیغندن سلطان قیصریه یه کیتدی .

جنیدک قرنداشی محافظه سنده بولنان اوجحصارک ضبطی ایچون امیر شیخ مؤبدی مأمور ایتمش ایدی . قلعه قرامان اوغلی محمد بکه تسلیم ایدلیدیکندن طرفین اره سنده محاربه باشلادی . بواشاده امیر ارتنانک برادر زاده سی فریدون ده علائم عصیان کورولدی . امیر شیخ مؤبدک محاربه یی قراندیغنی سلطان خبر آلدیغندن اوجحصار قرینه کلدی . بوقلعه ایله دیکر بر قاج قلعه نك تسلیمی سوزلشدیدیکندن سلطان برهان‌الدین احمد قیصریه یه بعده سیواسه کلدی . اوجحصارک تسلیمی ایچون عسکر کوندردی ایسه ده قرامان اوغلی یه تقض عهد ایتدی . سلطان بوخلف

وعدك جزاسنی وقت آخره . براقه قرق سیواسدن حرکتله قوجحصار خارجنده چادیرینی قوردی .

بو ائناده الب ارسلان برادری محمودچلی ایله بوزوشمش و نیکسار نواحینک برقمینی ضبط ایتمش ایدی . موقعی محافظه ایچون اولان سلطانندن استمداد ایتدی . هر نه سیه مبنی ایسه صوکره بوفکرندن رجوع ایتدی . بالذات کلوب عذر دیله دیکندن عودته مأذون اولدی ایسه ده فریدون ایله مناسبانده بولوندینی تحقق ایتدیکندن فرصت دوشورولوب طوتلدی . یکیشهر قلعه سنی تسلیم ایتمک شرطیله خلاص اولایسه چکی تفهیم اولندی . فقط محافظلر قلعه یی ویرمدکلرندن الب ارسلان قتل اولندی . جانیت (جانیک) حوالیسه تزول ایتمش اولان سلطان اوراده برقلعه یاپدیردیغندن اود یارک امراسندن امیر سلطان وسونج بك و محمد چلی وغیرهم یکدیگریله اتفاق و اتحاد ایتدیلر سده تیز بربرلرندن ایرلایلر . یالکز امیر سلیمان سلطان برهان الدین احمد طرفدار قالمش و خاندانندن برقیزی ده سلطان مشارالیه ترویج ایتمش ایدی . فریدون بونی اغوا ایتمک ایسته دی ایسه ده موفق اولامادی .

عثمانیلردن بدیکی ضربه دن شایر مش اولان سلطان برهان الدین احمد ، فریدونک عثمانیلرک مجلوبی اولدیغندن شبه لشمش و ذاتاً غصب ایتمش اولدیغنی سلطنته ده مستحق بولندیغندن ازاله وجودی لازمه دن بولومش اولمغله و اسناد اولنان خیانتده بالطبع قناعت تامه حاصل ایتمش بولمغله فریدونی قتل ایتدیردی . بو وجهله بررقیب اعظم دن قور تولدی .

بو حینده سلطان برهان الدینک وجودینه برعارضه کلش اما چابوق شفا بولمش ایدی . امراسنک توصیه سیله نیکسار صوی کنارنده پلاسان کوپریمسنگ ایکی طرفده ایکی برج یاپدیردی . بهار کلنجه قرق کون او ایله مشغول اولدی .

بو ذوق وصفایی موجب کدر بر خبر ولی ایتدی : بوده امیر تیمورک یعنی تیمورلنکک بلاد رومه قصد ایده چکی خبری ایدی . سلطان برهان الدین

احمد القای خوف وهراس ایدن عثمانلیلرک صوکرده تیمورلنکک نامی ایدی . دهشتنی آرتیران بر کیفیت ده عسکرینک طاغنیق بولونماسی تیمورلنکک ده بو حاله واقف اولسی خصوصی ایدی . کویا تیمورلنک احوال دیاررومه واقف بر شخصدن سلطان برهان‌الدین احمدک قوتی و دشمنلری کیملر اولدیغنی صورمش . اوده امیر مطهرتن بش بیك ، قرامان اوغلی اون بیك ، محمود چلبی التی بیك ، طاشان اوغلی بیك ، باوره (بافره) والیسی ایکی بیك آدمله دشمن اولدقیرینی [۱] ومغول و تاتار و دیاربکر وشام ترکانلردن یکرمی بیك قدر سواری محالنی بولندقیرینی سویله دیکندن تیمورلنک حیرت ایتدی . برمدت صکره امیر مطهرتنک بر مأموری ایله برابر تیمورلنکک برنامه بری کلدی . ساده بر صورتده قبول وبعده تیمورلنکک نامه سنک جو ابنامه سی تسلیم اولنورق مطیباً اعاده اولندی . حالبوکه امیر مطهرتن بونی مطمئن بر صورتده قبول ایتمش ایدی . [۲]

سلطان برهان‌الدین احمد سیواسک استحکامنه باشلایه ررق قلعه دیواری اطرافنده درین بر خندق یاپدیروب سیواسه متانت تامه ویردی . صوکره نجارلره منجنیق و عراده ترتیب ایتدیردی . چرخ آندا زلر ، آتش بازلر مهیا ایتدیلر .

ما بعدی وار احمد توحید

[۱] عساکر عثمانیه دن بجهته جرأت ایده میور .

[۲] نامه برك نه وجهله قبول اولندیغنه دائر اولان «بزم و رزم» ك عبارتیه عیناً نقل اولندی : « از نوکر امیر مطهرتن کیفیت ورود پیک بارزنجان و تلقی ایشان با او استفسار نمود . تقریر کرد که امیر مطهرتن ، اکثر امراء و نواب خود را باستقبال اوفرستاد . تا او را بتوقیر و تحجیل تمام در شهر آوردند . و بفرمود تا از نقائس اقبسه و رغائب امتعه چون نخ و کنخا و صوف و سقرلاط بسیاری در پای او کیندند . و زر و افر بر سر او نثار کردند . . . و چون مکتوب امیر تیمور بیرون آورد امیر مطهرتن با تمام اعیان و اشراف بر پای خواست . و بفرمود تا کرسی بنهادند . وزیر بالای آن رفت . و مکتوب را با بین و تمام بر خواند . و چون بنام امیر تیمور رسید همکنان سجود کردند . و زمین بوسه دادند . و بر عادت مغول برانودر آمدند و دعا و ثنا گفتند . سلطان چون این حکایت بشنید تبسم فرمود . »